

ІНФОРМАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ: ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ У ГЛОБАЛЬНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ

Уляна Ільницька

Національний університет “Львівська політехніка”

(стаття надійшла до редколегії 10.09.2015 р., прийнята до друку – 15.10.2015 р.)

© Ільницька У., 2015

Обґрунтована необхідність формування ефективної інформаційної стратегії органів державної влади в Україні, яка б відповідала європейським і світовим стандартам. Окреслено критерії та принципи ефективної інформаційної стратегії; проаналізовано її нормативно-правове забезпечення; висвітлено механізми реалізації.

Ключові слова: інформаційна стратегія, інформаційна діяльність владних структур, глобальний інформаційний простір, інформаційно-комунікативні служби, Україна.

INFORMATION STRATEGY OF THE BODIES OF STATE POWER OF UKRAINE: PECULIARITIES OF THEIR FORMATION AND REALIZATION IN THE GLOBAL INFORMATION SPACE

Uljana Pnytska

The article dwells upon the problem of formation and efficient realization of the information strategy of the bodies of state power of Ukraine which would meet European and world standards and facilitate the integration of our country into the global information space. It is emphasized that the formation and realization of effective information strategy of the bodies of state power represent a primary task since it facilitates complete and qualitative ensuring of rights of the public to information; conduction of the public control over the process of political decisions making; fulfillment of democratic principles of transparency, disclosure, responsibility of authoritative bodies functioning which, in its turn, determines the integration of the state into world information and communication processes.

The article characterizes international standards of functioning of the bodies of state power in the global information space; analyzes existing mechanisms of realization of the information strategy of Ukrainian power bodies; characterizes the forms of information preparation and its promulgation. It is highlighted that information provision of state power bodies' activity needs significant improvement, progressive implementation of innovative information technologies and formation of a single systemic information strategy.

The research pays significant attention to analysis of the normative and legal regulation of information relations and information activity of the bodies of state power of Ukraine which is fulfilled on the basis of the Constitution, Laws of Ukraine, resolutions and orders of the Cabinet of Ministers of Ukraine and Verkhovna Rada. The analysis of the normative and legal base has enabled drawing the conclusion that, unfortunately, declared and adopted norms are not implemented in full capacity, mechanisms of their realization are absent because of insufficient funding of the information domain and slow introducing and implementation of innovative information technologies in the activity of the institutions of power.

Key words: information strategy, information activities of authorities, the global information space, information and communication services, Ukraine.

Функціонування держави у сучасному глобальному інформаційному просторі, утвердження її як впливового суб'єкта глобальних інформаційних відносин передбачає впровадження якісно нових, демократичних принципів в інформаційну політику та інформаційну стратегію органів державної влади. В умовах глобалізації інформаційних процесів та використання новітніх інформаційно-комунікативних

технологій інформаційна стратегія органів державної влади повинна передусім забезпечувати відкритість, транспарентність держави у системі міжнародних відносин, сприяти утвердженню її суб'єктності у глобальному інформаційному просторі, формувати концептуально нову, максимально відкриту та прозору модель взаємодії владних структур із різними групами громадськості.

Проблема розроблення й реалізації ефективної інформаційної стратегії органів державної влади, яка б відповідала європейським та світовим стандартам інформаційних відносин, модернізація інформаційних структур і служб владних органів, вдосконалення інформаційно-комунікативного забезпечення органів державної влади є *актуальною* і для України, яка прагне сформуванню інформаційне суспільство, інтегруватись у глобальний інформаційний простір, активно впливати на світовий політичний процес.

Проблема формування та ефективної реалізації інформаційної стратегії органів державної влади, впровадження інформаційно-комунікативних технологій у сферу державного управління становить значний науковий інтерес і є предметом наукових розробок як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників. Дослідження інформаційного суспільства започатковане ще у працях К. Хілла, Д. Белла, М. Е. Тоффлера, І. Масуди, М. Кастельса, Т. Стоуньєра. Однак варто відзначити, що поняття “інформаційний простір” у цих роботах не висвітлюється. Подальші дослідження інформаційного суспільства були запропоновані Д. Тапскоттом, Ф. Уєбстером та ін. Серед українських авторів, які зробили значний науковий внесок у дослідження інформаційного простору, інформаційної діяльності владних органів, варто назвати О. Баранова, В. Бебика, О. Голобуцького, М. Демкова, Н. Дніпренко, В. Дрешпака, Д. Дубова, С. Дубову, О. Ємельяненко, І. Клименко, І. Коліушко, І. Крюкова, К. Линьова, Є. Макаренко, Ю. Машкарова, М. Ожевана, Г. Почепцова, М. Рижкова, Є. Тихомирову, С. Чукуат, О. Шевчука, А. Серенюка, М. Ватковську. Питання формування інформаційного суспільства України, інтеграція держави у глобальний інформаційний простір, інформаційне забезпечення діяльності органів державної влади, впровадження новітніх комунікативних технологій у функціонування владних структур висвітлені і у багатьох нормативно-правових документах як міжнародного, так і вітчизняного рівнів. Незважаючи на доволі високий науковий інтерес до проблеми, не достатньо дослідженими залишилися окремі аспекти. Зокрема, йдеться про специфіку формування й ефективної реалізації інформаційної стратегії органів державної влади в Україні, як необхідної умови інтеграції нашої держави у глобальний інформаційний простір.

Мета роботи – дослідити особливості формування та реалізації ефективної інформаційної стратегії органів державної влади, як необхідної умови інтеграції України у глобальний інформаційний простір. Досягнення мети передбачає виконання таких *завдань*: окреслити критерії та принципи ефективної інформаційної стратегії органів державної влади, яка б забезпечила транспарентність

владних структур, взаємодію з громадськістю та сприяла б інтеграції України у глобальний інформаційний простір; охарактеризувати форми та напрями інформаційної діяльності органів державної влади у контексті реалізації інформаційної стратегії; розглянути особливості здійснення інформаційно-комунікативної діяльності владних інститутів в Україні; проаналізувати механізми реалізації інформаційної стратегії органів державної влади в Україні; розглянути форми підготовки та оприлюднення інформації про діяльність владних структур; проаналізувати нормативно-правове забезпечення інформаційної діяльності органів державної влади, висвітлене у вітчизняних та міжнародних документах.

Україна, як демократична, правова держава, що активно реалізує західноєвропейський вектор зовнішньої політики та прагне інтегруватись у глобальний інформаційний простір, дотримується визнаних європейських стандартів інформаційної діяльності органів державної влади, демократичних принципів їх функціонування у глобальному інформаційному просторі. Невід’ємною складовою діяльності та функціонування владних інституцій у сучасних демократичних суспільствах є активізація інформаційно-комунікативної політики. Фаховий підхід до формування й реалізації інформаційної стратегії є умовою ефективності та результативності функціонування органів державної влади, забезпечення стабільності політичної системи та утвердження держави як повноправного суб’єкта міжнародних відносин та інформаційних взаємодій у глобальному інформаційному просторі.

Україна, яка прагне інтегруватись у європейське і глобальне інформаційне суспільство, активно формує свій інформаційний простір відповідно до міжнародних вимог та норм. Є підстави говорити про позитивну динаміку інформаційного забезпечення органів державної влади, зокрема, про прагнення створювати власні веб-сторінки, використовувати сучасні електронні та он-лайн-технології, впроваджувати “електронне урядування”, розвивати мережу інформаційно-ресурсних центрів, громадських приймалень, проводити інформаційні кампанії, співпрацювати із ЗМІ через систематичне проведення прес-конференцій, брифінгів, організувати медіа-супровід актуальних подій, забезпечувати транспарентність функціонування владних органів, активно реалізовувати інформаційні стратегії з формування позитивного іміджу та налагодження ефективної взаємодії з різними групами громадськості.

Однак, незважаючи на активізацію інформаційно-комунікативної діяльності владних структур, в Україні ще не достатньо динамічно впроваджуються новітні інформаційно-комунікативні технології, не

сформована єдина системна інформаційна стратегія органів державної влади, яка б оптимізувала взаємодію з громадськістю та забезпечувала транспарентність владних інститутів. Інформаційна стратегія органів державної влади України потребує вдосконалення та адаптації до світових інформаційних стандартів.

Інформаційна діяльність органів державної влади, згідно із міжнародними вимогами функціонування у глобальному інформаційному просторі, має здійснюватись на підставі таких принципів, як: гарантованість права на інформацію; відкритість, достовірність і повнота інформації; чесність, правдивість; безперервність процесу зв'язків із громадськістю; відмова від суб'єктивізму, волонтаристського підходу; дотримання етичних та правових норм. Обов'язком суб'єктів владних повноважень є систематичне інформування громадськості та засобів масової інформації про свою діяльність й ухвалені рішення через відповідальних осіб або створені спеціальні підрозділи.

В основі ефективної інформаційної стратегії органів державної влади є широке застосування сучасних інформаційних технологій – сукупності методів, процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збирання, обробки, зберігання, поширення, відображення та використання інформації в інтересах її користувачів. Ефективними інформаційними технологіями є: Інтернет; локальні комп'ютерні мережі; електронні бібліотеки; веб-сторінки організацій; форуми; розсилки; Інтернет-конференції тощо. Ще один важливий напрям застосування інформаційних технологій у діяльності органів державної влади – це автоматизація діловодства і впровадження “електронного урядування”.

Визначальним принципом ефективної інформаційної стратегії органів державної влади є принцип транспарентності, відкритості, прозорості, максимальної поінформованості громадськості про діяльність владних інститутів. Обов'язок органів державної влади систематично інформувати громадськість про свою роботу, безперешкодно надавати засобам масової інформації повну інформацію про свою діяльність через відповідні інформаційні служби органів державної влади та органів місцевого самоврядування, забезпечувати журналістам вільний доступ до неї, крім випадків, передбачених Законом України “Про державну таємницю”, не чинити на них будь-якого тиску і не втручатися в їх виробничий процес [17]. Взаємодія органів державної влади з громадськістю на засадах відкритості та прозорості сприятиме здійсненню контролю громадськості за діяльністю влади, що відповідає демократичним принципам відкритих інформаційних суспільств та глобального інформаційного простору.

Фахово розроблена та ефективно реалізована інформаційна стратегія органів державної влади забезпечить: максимальну відкритість та транспарентність владних структур для широкої громадськості (як внутрішньої, так і зовнішньої); ефективність функціонування інформаційних каналів для обміну інформацією між владними структурами та громадськістю; високий рівень довіри громадян до органів влади (як у межах країни, так і поза її кордонами); ефективність ухвалення політико-владних рішень й схвалення їх суспільством; участь громадськості у вирішенні питань суспільно-політичного життя державного та міжнародного рівнів; реалізацію механізмів громадського контролю за діяльністю влади. Вищезазначені чинники є умовами формування в Україні інформаційного суспільства та інтеграції нашої держави у глобальний інформаційний простір.

Розробка та впровадження інформаційної стратегії органів державної влади, яка б забезпечувала відкритість та транспарентність владних інститутів у глобальному інформаційному просторі, повинна ґрунтуватись на належній нормативній базі, яка чітко встановлює права і обов'язки усіх учасників інформаційного процесу. Прагнення України до інтеграції у глобальний інформаційний простір через активізацію інформаційно-комунікативної діяльності владних структур та ефективну реалізацію інформаційної стратегії органів державної влади, що відповідає міжнародним стандартам, вимагає формування потужної законодавчої бази, яка б регулювала інформаційно-комунікативні процеси у державі. Незважаючи на відсутність досконалої правової бази в інформаційній сфері, варто відзначити позитивні тенденції у створенні правового поля для інформаційно-комунікативної діяльності органів державної влади в Україні.

Нормативно-правове регулювання інформаційної діяльності органів державної влади в Україні та реалізації ними інформаційної стратегії здійснюється на основі Конституції, законів України, постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів України та Верховної Ради.

Зокрема Конституцією України (ст. 34) кожній особі гарантоване право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань, а щодо свободи інформаційного обміну гарантовано і право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово чи в інший спосіб.

Правове підґрунтя інформаційної діяльності органів державної влади закладено у Законі України “Про інформацію” – загальному, всеосяжному нормативному акті, який відображає головні положення міжнародних стандартів у сфері інформа-

ційних відносин. Закон встановлює загальні правові засади одержання, використання, поширення і зберігання інформації, закріплює право особи на інформацію в усіх сферах суспільного і державного життя України. Закон проголошує, що кожний учасник інформаційних відносин для забезпечення його прав, свобод і законних інтересів має право на одержання інформації про: діяльність органів державної влади; діяльність народних депутатів; діяльність органів місцевого і регіонального самоврядування та місцевої адміністрації; те, що стосується його особисто [14].

За законодавством України, право на інформацію забезпечується: обов'язком органів державної влади, а також органів місцевого і регіонального самоврядування інформувати про свою діяльність та прийняті рішення; створенням у державних органах спеціальних інформаційних служб або систем, що забезпечували б у встановленому порядку доступ до інформації; вільним доступом суб'єктів інформаційних відносин до статистичних даних, архівних, бібліотечних і музейних фондів [14].

До нормативних актів, які визначають порядок інформування органами влади про свою діяльність та ухвалені рішення, належить Закон України *“Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації”* (від 23 вересня 1997 р.). Закон зазначає, що засоби масової інформації України, відповідно до законодавства України, мають право висвітлювати усі аспекти діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані надавати ЗМІ повну інформацію про свою діяльність. Засоби масової інформації можуть проводити власне дослідження та аналіз діяльності органів державної влади і органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, давати їй оцінку, коментувати [17].

Згідно із Законом України *“Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації”* органи державної влади та органи місцевого самоврядування повинні активно співпрацювати із засобами масової інформації та в межах коштів, передбачених у Державному або місцевих бюджетах, на висвітлення їх діяльності, формувати замовлення засобам масової інформації на: створення спеціальних звітів і репортажів про важливі події, що відбуваються у державі, про діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування; проведення прямих теле- і радіотрансляцій про їх діяльність; організацію систематичних (проблемних, тематичних) теле- і радіопередач та сторінок (рубрик) у друкованих

засобах масової інформації; створення та поширення інформації, авторських матеріалів про діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування роз'яснювального характеру [17].

Основні засади поширення інформації органів виконавчої влади в мережі Інтернет визначені постановами Кабінету Міністрів України *“Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи “Електронний Уряд”* від 24 лютого 2003 року та *“Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет Інформації про діяльність органів виконавчої влади”* від 4 січня 2002 року. У нормативних документах зазначено, що одним із пріоритетних завдань щодо розвитку інформаційного суспільства є надання громадянам та юридичним особам інформаційних та інших послуг шляхом використання електронної інформаційної системи “Електронний Уряд”, що забезпечує інформаційну взаємодію органів виконавчої влади між собою, а також з громадянами та юридичними особами [див.: 13, 18].

Законодавчою базою для формування та реалізації інформаційної стратегії органів державної влади, крім вищезазначених, є такі правові документи: *“Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки”*: Закон України від 09.01.2007 р.; *“Про доступ до публічної інформації”*: Закон України від 31.01.2011 р.; *“Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи “Електронний Уряд”*: Постанова Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2003 року; *“Про роботу центральних і місцевих органів виконавчої влади щодо забезпечення відкритості у своїй діяльності, зв'язків з громадськістю та взаємодії із засобами масової інформації”*: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.10.2004 р. № 759 тощо [див.: 16, 11, 13, 19].

Нормативно-правове регулювання інформаційної діяльності органів державної влади в Україні узгоджується з міжнародним законодавством. Зокрема варто відзначити такі міжнародно-правові акти, як Окінавська *“Хартія глобального інформаційного суспільства”* від 22.07.2000 р.; Резолюція 60/45, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН *“Досягнення в галузі інформатизації та телекомунікацій в контексті міжнародної безпеки”* від 08.12.2005 р.; Декларація принципів *“Побудова інформаційного суспільства – глобальне завдання в новому тисячолітті”* від 12.12.2003 р.

Аналіз нормативно-правової бази інформаційного забезпечення діяльності органів державної влади та реалізації інформаційної стратегії владних структур дав змогу дійти висновку, що правові документи доволі чітко регламентують інформаційні відносини в Україні, всебічно висвітлюють основні принципи інформаційної діяльності органів влади,

чітко визначають принципові засади та умови для формування інформаційної стратегії органів державної влади. Однак, на жаль, задекларовані та ухвалені норми не виконуються повною мірою, відсутні механізми їх реалізації через недостатнє фінансування інформаційної галузі, повільне впровадження та застосування новітніх інформаційних технологій у діяльності владних інститутів.

Розроблення та забезпечення реалізації інформаційної стратегії органів державної влади здійснюється через інформаційні служби, інформаційно-комунікативні та інформаційно-аналітичні структури владних органів, стратегічною метою яких є забезпечення відкритості, прозорості та транспарентності діяльності органів державної влади, налагодження конструктивних зв'язків із різними групами громадськості та цільовими спільнотами як на міжнародному рівні, так і на внутрішньодержавному.

Інформаційно-комунікативні служби органів державної влади (прес-центри, прес-служби, інформаційні управління, відділи зв'язків із ЗМІ та громадськістю, департаменти з інформаційної політики, речники, прес-секретарі, прес-аташе тощо) є механізмами реалізації інформаційної політики владних органів, розробляють та реалізують їх інформаційну стратегію, налагоджують взаємодію та ефективні комунікації з громадськістю. Здійснюючи інформаційний супровід діяльності органів державної влади, інформаційні служби та інформаційно-комунікативні підрозділи використовують різноманітні форми та методи інформаційної роботи: співпраця із ЗМІ, спічрайтерська діяльність (робота із створення текстової та візуальної інформації), двостороння інформаційно-комунікативна взаємодія із різними цільовими групами громадськості; інформаційно-роз'яснювальна, інформаційно-консультативна робота із громадянами, інформування громадян через мережу Інтернет та підтримка взаємодії через широке використання соціальних мереж.

Для висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування їх інформаційні служби мають право використовувати такі форми підготовки та оприлюднення інформації: випуск і поширення бюлетенів, прес-релізів, оглядів, інформаційних збірників, експрес-інформації тощо; проведення прес-конференцій, брифінгів, організація інтерв'ю з керівниками органів державної влади та органів місцевого самоврядування для працівників вітчизняних і зарубіжних засобів масової інформації; підготовка і проведення теле- і радіопередач; забезпечення публікацій (виступів) у ЗМІ керівників, інших відповідальних працівників органів державної влади та органів місцевого самоврядування; ство-

рення архівів інформації про діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування; інші форми поширення офіційної інформації, що не суперечать законодавству України [17]. Каналами оприлюднення та поширення інформації про діяльність органів державної влади є: ЗМІ, що утворені владними структурами, інформаційні агентства, аудіовізуальні та друковані ЗМІ.

Отже, необхідною умовою інтеграції нашої країни у глобальний інформаційний простір, утвердження її як впливового суб'єкта глобальних інформаційних відносин є формування та ефективна реалізація інформаційної стратегії органів державної влади України. Фахово розроблена інформаційна стратегія владних інститутів України, яка б відповідала європейським та світовим стандартам, забезпечить відкритість, транспарентність, прогнозованість зовнішньої політики держави у системі міжнародних відносин та у світовому інформаційному просторі, а це, своєю чергою, активізує євроінтеграційні та євроатлантичні процеси в Україні. Незважаючи на активізацію інформаційно-комунікативних процесів у системі владних інститутів України, інформаційне забезпечення та інформаційна стратегія органів державної влади, на жаль, не відповідають високим світовим стандартам. Крім того, в інформаційному просторі України не оптимізовані, згідно з демократичними принципами, взаємовідносини владних органів із різними групами громадськості. Аналіз нормативно-правової бази інформаційного забезпечення діяльності органів державної влади та реалізації інформаційної стратегії владних структур дав змогу дійти висновку, що задекларовані та ухвалені норми не виконуються повною мірою, відсутні ефективні механізми їх реалізації через недостатнє фінансування інформаційної галузі, повільне впровадження та застосування новітніх інформаційно-комунікативних технологій у діяльності органів державної влади.

Актуальність досліджуваної проблематики – незаперечна і потребує поглибленого вивчення. *Перспективами подальших наукових досліджень* є вивчення нормативно-правового регулювання інформаційної діяльності органів державної влади у зарубіжних країнах, аналіз механізмів ефективної реалізації інформаційної стратегії владних структур у розвинених демократичних державах, дослідження системи електронного урядування як складової інформаційної стратегії органів державної влади України та зарубіжних країн.

1. Бебик В. М. *Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка паблік релейинз: моногр.* / В. М. Бебик. – К.: МАУП, 2005. – 440 с. 2. Дніпренко Н. К. *Комунікативна політика в органах місцевого самоврядування та*

- державного управління в Україні: реалії, нові підходи, вихідні тенденції / Н. К. Дніпренко // Зб. наук. пр. УАДУ, 2000. – Вип. 2, В 4 ч. – Ч. III. – С. 217–223.
3. Дубов Д. В. Основи електронного урядування: навч. посіб. / Д. В. Дубов, С. В. Дубова. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 176 с.
4. Електронне урядування в Україні: аналіз та рекомендації. Результати дослідження / [О. А. Баранов, І. Б. Жилияєв, М. С. Демкова, І. Г. Малюкова]; за ред. І. Г. Малюкової. – К.: ООО “Поліграф-Плюс”, 2007. – 254 с.
5. Європейські комунікації: посіб. / Є. А. Макаренко, М. А. Ожеван, Є. Б. Тихомирова, М. М. Рижков та ін. – К., 2007.
6. Інформаційна політика України: європейський контекст: моногр. / Л. В. Губерський, Є. А. Макаренко, Є. С. Камінський та ін. – К., 2007.
7. Інформаційно-аналітичне забезпечення органів місцевої влади: навч. посіб. / В. М. Дрешпак, Т. М. Брус, О. В. Тинкован та ін.; за заг. ред В. М. Дрешпака. – Д.: ДРІДУ НАДУ, 2007. – 160 с.
8. Концепції державної інформаційної політики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pidruchniki.com/13340203/politologiya/kontseptsiyi_derzhav-noyi_informatsiynoyi_politiki.
9. Окінавська “Хартія глобального інформаційного суспільства” від 22.07.2000 р. Окінава // Дипломатический вестник. – 2000. – № 8. – С. 51–56.
10. Основні засади діяльності прес-служб органів державної влади та місцевого самоврядування: світовий та український досвід: довідник. – Донецьк: ДонДУУ, 2011. – 96 с.
11. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 31.01.2011 р. № 2939-VI [Електронний ресурс] // Інтернет-ресурс Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
12. Про затвердження порядку інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади та Порядку функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади”: Наказ Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України і Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 29.12.2002 р. № 1021/7309 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
13. Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи “Електронний Уряд” Постанова Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2003 року № 208 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/208-2003>.
14. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII, із змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2657-12>.
15. Про координацію роботи прес-служб та інформаційно-аналітичних підрозділів органів державної виконавчої влади: Розпорядження Президента України від 23.11.1995 р. № 419 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=419%2F95-%F0%E2%EF>.
16. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки: Закон України від 09.01.2007 р. № 537-V // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2007. – № 12. – Ст. 102.
17. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації”: Закон України від 23 вересня 1997 р. № 539 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=539%2F97-%E2%EF&nep=1>.
18. Про порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 04.01.2002 р. № 3 // Інтернет-ресурс Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
9. Про роботу центральних і місцевих органів виконавчої влади щодо забезпечення відкритості у своїй діяльності, зв'язків з громадськістю та взаємодії із засобами масової інформації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.10.2004 р. № 759 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=759-2004-%F0&nep=>.
20. Процеси управління інтерактивними соціальними комунікаціями в умовах розвитку інформаційного суспільства: моногр. // А. М. Пелецишин, Ю. О. Серов, О. Л. Березко, О. П. Пелецишин, О. Ю. Тимовчак-Максимець, О. В. Марковець. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012 – 368 с.
21. Химич Н. О. Інформаційна діяльність в органах державної влади та управління: навч. посіб. / Н. О. Химич. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2014. – 148 с.
22. Федорович О. Інформаційна відкритість органів місцевого самоврядування: посіб. для муніципальних посадовців / О. Федорович, К. Рубановський, А. Дуда. – Івано-Франківськ: ГО “Агенство з розвитку ініціативи”, 2009. – 95 с.

1. Bebyk V. M. Informatsiino-komunikatsiyni menedzhment u hlobalnomu suspilstvi: psykholohiia, tekhnolohii, tekhnika pablik ryleishnz: monohrafiia / V. M. Bebyk. – K.: MAUP, 2005. – 440 s.
2. Dniprenko N. K. Komunikatyvna polityka v orhanakh mistsevoho samovriaduvannia ta derzhavnoho upravlinnia v Ukraini: realii, novi pidkhody, vykhidni tendentsii / N. K. Dniprenko // Zb. Nauk. Pr. UADU, 2000. – Vyp. 2. – V 4 ch. – Ch. III. – S. 217–223.
3. Dubov D. V. Osnovy elektronnoho uriaduvannia. Navch. Posibnyk / D. V. Dubov, S. V. Dubova. – K.: Tsentr navchalnoi literatury, 2006. – 176 s.
4. Elektronne uriaduvannia v Ukraini: analiz ta rekomendatsii. Rezultaty doslidzhennia / [O. A. Baranov, I. B. Zhyliiaiev, M. S. Demkova, I. H. Maliukova]; za red. I. H. Maliukovoї. – K.: ООО “Polihraf-Plius”, 2007. – 254 s.
5. Yevropeiski komunikatsii: Posibnyk / Makarenko Ie.A., Ozhevan M. A., Tykhomyrova Ie.B., Ryzhkov M. M. ta in. – K., 2007.
6. Informatsiina polityka Ukrainy: yevropeyskyi kontekst: Monohrafiia / L. V. Huberskyi, Ie.A. Makarenko, Ie.Ie. Kaminskyi ta in. – K., 2007.
7. Informatsiino-analitychne zabezpechennia orhaniv mistsevoi vlady: navch. posib / [V. M. Dreshpak, T. M. Brus, O. V. Tynkovan ta in.]; za zah. red V. M. Dreshpaka. – D.: DRIDU NADU, 2007. – 160 s.
8. Kontseptsii derzhavnoi informatsiinoi polityky [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.pidruchniki.com/13340203/politologiya/kontseptsiyi_derzhav-noyi_informatsiynoyi_politiki.
9. Okinavska “Khartiia hlobalnoho informatsiinoho suspilstva” vid 22.07.2000 r. Okinava // Dyplomatycheskyi vest nyk. – 2000. – № 8. – S. 51–56.
10. Osnovni zasady diialnosti pres-sluzhb orhaniv derzhavnoi vlady ta mistsevoho samovriaduvannia: svitovyi ta ukraïnskyi dosvid: Dovidnyk. – Donetsk: DonDUU, 2011. – 96 s.
11. Pro dostup do publichnoi informatsii: Zakon Ukrainy vid 31.01.2011 № 2939-VI [Elektronnyi resurs] // Internet-resurs Verkhovnoi Rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
12. Pro

- zatverdzhennia poriadku informatsiinoho napovnennia ta tekhnichnogo zabezpechennia Yedynoho veb-portalu orhaniv vykonavchoi vlady ta Poriadku funktsionuvannia veb-saitiv orhaniv vykonavchoi vlady": Nakaz Derzhavnoho komitetu informatsiinoi polityky, telebachennia ta radiomovlennia Ukrainy i Derzhavnoho komitetu zv'iazku ta informatyzatsii Ukrainy vid 29.12.2002 № 1021/7309 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. 13. Pro zakhody shchodo stvorennia elektronnoi informatsiinoi systemy "Elektronnyi Uriad" Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24 liutoho 2003 roku № 208 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/208-2003>. 14. Pro informatsiiu: Zakon Ukrainy vid 02.10.1992 r. № 2657-XII, iz zminamy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2657-12>. 15. Pro koordynatsiiu roboty pres-sluzhby ta informatsiino-analitychnykh pidrozdiliv orhaniv derzhavnoi vykonavchoi vlady: Rozporiadzhennia Prezidenta Ukrainy vid 23.11.1995 r. № 419 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=419%2F95-%F0%EF>. 16. Pro osnovni zasady rozvytku informatsiinoho suspilstva v Ukraini na 2007-2015 roky: Zakon Ukrainy vid 09.01.2007 № 537-V // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). – 2007. – № 12. – St. 102. 17. Pro poriadok vysvitlennia diialnosti orhaniv derzhavnoi vlady ta orhaniv mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini zasobamy masovoi informatsii": Zakon Ukrainy vid 23 veresnia 1997 r. № 539 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=539%2F97-%E2%F0&new=1>. 18. Pro poriadok opryliudnennia u merezhi Internet informatsii pro diialnist orhaniv vykonavchoi vlady: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 04.01.2002 r. № 3 // Internet-resurs Verkhovnoi Rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. 19. Pro robotu tsentralnykh i mistsevykh orhaniv vykonavchoi vlady shchodo zabezpechennia vidkrytosti u svoii diialnosti, zv'iazkiv z hromadskistiu ta vzaiemodii iz zasobamy masovoi informatsii : Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18.10.2004 r. № 759 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=759-2004-%F0&new=>. 20. Protsesty upravlinnia interaktyvnymy sotsialnymy komunikatsii v unovakh rozvytku informatsiinoho suspilstva: Monohrafiia // A. M. Peleshchysyn, Iu. O. Sierov, O. L. Berezko, O. P. Peleshchysyn, O. Iu. Tymovchak-Maksymets, O. V. Markovets. – Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki, 2012 – 368 s. 21. Khymytsia N. O. Informatsiina diialnist v orhanakh derzhavnoi vlady ta upravlinnia: navch. posibn. / N. O. Khymytsia. – Lviv: Vyd-vo Lvivskoi politekhniki, 2014. – 148 s. 22. Fedorovych O. Informatsiina vidkrytist orhaniv mistsevoho samovriaduvannia: posibnyk dlia munitsypalnykh posadovtsiv / O. Fedorovych, K. Rubanovskyy, A. Duda. – Ivano-Frankivs: HO "Ahenstvo z rozvytku initsiatyvy", 2009. – 95 s.